

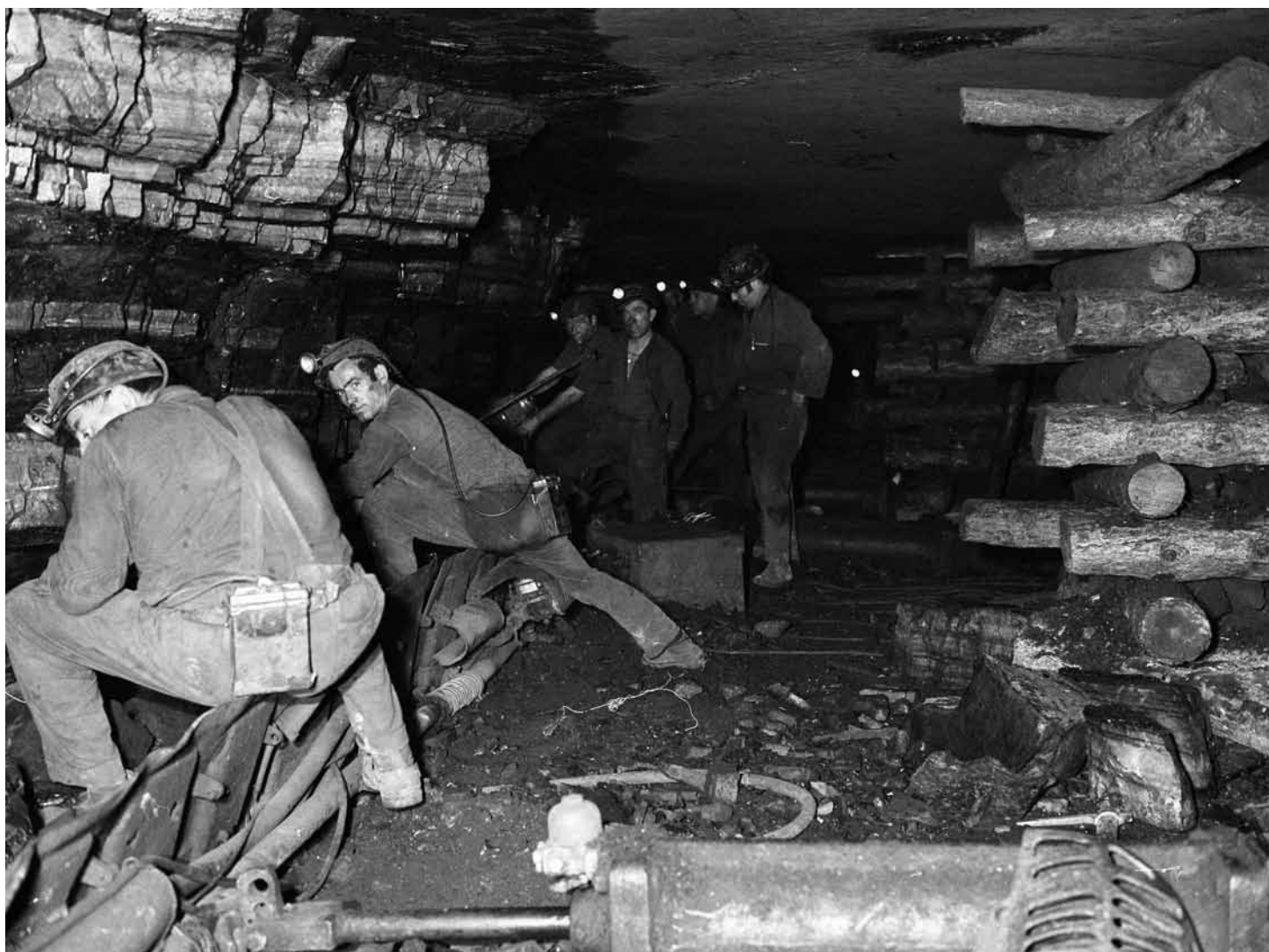
1970: La mina consolació vista pel fotògraf Josep Deseuras

L'empresa Carbones de Berga sovint contractava a fotògrafs per fer reportatges de les seves instal·lacions, tant de l'interior de la mina com del exterior, o també de les visites que diferents personalitats polítiques o sindicals efectuaven a les instal·lacions mineres. En el present reportatge hem volgut donar rellevància a la figura del fotògraf berguedà Josep Deseuras que en la seva vida professional abraçava un ampli

ventall temàtic, des de casaments a reportatges industrials, que es el cas que tractem en aquest petit article.

El reportatge fotogràfic es va fer l'abril del any 1970, i es un encàrrec de l'empresa Carbones de Berga SA, amb l'objectiu que quedés constància de la infraestructura que s'instal·lava en aquells anys. Es tractava d'una modernització del sistema d'explotació i de transport del carbó,

En aquesta fotografia podem veure un grup de miners dins de l'explotació 03 fent feines de manteniment del raspall. El raspall, conegut popularment amb el nom de "cepillo", era la màquina que descalçava i arrencava el carbó de la base del front d'explotació. La resta de material queia per gravetat sobre del transportador blindat, o panzer. El sistema de transport blindat arrossegava tot el material arrancat per el raspall "cepillo" cap a la galeria inferior o superior de l'explotació tot depenent de la direcció de l'arrencada d'aquesta.
(ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDÀ, FONDS JOSEP DESEURAS, 04013050004244, 007)

La fotografia mostra el sistema de apuntalament del sostre de l'exploració mitjançant els puntals o "estemples" metàl·lics de fricció i les gàbies de fusta. S'aprecia amb tota claredat el panzer o transportador blindat, i el cilindre pneumàtic, anomenat "porc" segons l'argot de la mina, que empenyia el panzer cap al front d'exploració. (ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDÀ, FONS JOSEP DESEURAS, 04013050004244, 008)

Miner observant el funcionament del cap de màquina del panzer d'exploració. Justament es el moment en que el panzer d'exploració descarrega sobre el panzer de la galeria d'extracció del carbó. (ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDÀ, FONS JOSEP DESEURAS, 04013050004244, 0007)

per poder fer front a la demanda de combustible de la nova central que estava a punt de posar-se en funcionament, la tèrmica de Cercs, que havia de substituir la central vella, la que es coneixia amb el nom de central de Fígols. Per aquest motiu la direcció de l'empresa va encarregar a Josep Deseuras que plasmes amb el seu bon ull de fotògraf aquest procés de modernització.

La seqüència d'imatges comença en l'exploració 03 (el front d'exploració on s'arrancava aleshores el carbó) fins al punt de carrega dels vagons al nivell de la boca mina Consolació de Fígols-Les Mines, passant prèviament per el plano Santa Isabel, la columna vertebral de les futures explotacions, per on es feia, mitjançant el sistema de cintes transportadores, el transport del carbó i de tots els materials.

(*) Agraïments a Francesc Zanuy, Enginyer Tècnic de Mines, i a Antonio Fernández Galera, miner.

Detall del "Luneto", l'espai destinat a encabir-hi els motors i reductors del raspall i del panzer en el front de l'exploració. (ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDÀ, FONS JOSEP DESEURAS, 04013050004245, 007)

Fins ara hem vist imatges de l'arrencada del carbó; les imatges següents corresponen als sistemes de transport fins al dipòsit de Sta. Isabel, mitjançant les cintes transportadores.

Detall de la tremuja del dipòsit de carbó del nivell 01 alimentant a la cinta Meco del pla inclinat Sta. Isabel.

(ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDÀ, FONTS JOSEP DESEURAS, 04013050004244, 0000)

La imatge ens mostra el cap motriu de la cinta Meco. La firma Meco era anglesa i estava especialitzada en la fabricació de material miner. (ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDÀ, FONTS JOSEP DESEURAS, 04013050004245, 0003)

La cinta transportadora Meco en el pla de Sta. Isabel. Es pot veure la perfecta alineació del quadres metàl·lics i la suspensió en aquests de la cinta mitjançant eslingues metàl·liques. (ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDÀ, FONTS JOSEP DESEURAS, 04013050004245, 0010)

Josep Deseuras i Vilanova,

La Coma, Solsonès,
1918, Berga 2010

Resident a Berga des de jove, la seva afeció a la fotografia es va consolidar els anys trenta. El 1953 va fer el pas d'afecionat a professional. De formació bàsicament autodidacta. La seva producció professional va ser dedicada a al reportatge, i el seu interès particular va ser la muntanya. Acusa influències de Cartier-Bresson i d'en Francesc Català-Roca, i des de la pintura de Josep M. de Martín, molt amic seu, a qui devia molts consells d'art en general i de composició en particular.

Pel que respecta al reportatge ciutadà, Deseuras, va fer innumbrables fotos familiars: batejos, casaments, comunions..., també la major part de les fotografies d'actes oficials d'aquells anys, i alguns reportatges d'empresa, com és que oferim en aquest article. La seva fotografia reflecteix ben bé la seva època i lloc, es tracta d'una obra coherent i treballada, amb un interès sempre renovat per l'acostament a l'essència del que retrata.

Les seves composicions són molt lliures, poc acadèmiques i tanmateix visualment aconseguides, amb una sàvia adaptació a cada tema, requisit que sols compleixen els mestres. Deseuras n'és un.

Aquest reportatge és un encàrrec professional de l'empresa Carbons de Berga, per documentar el que era una remarcable millora tècnica. Tot i que l'objecte de les fotografies molt possiblement li va ser indicat pels enginyers, són ben compostes, i documentalment gairebé perfectes. Va saber treballar molt bé, amb molt pocs elements, les dificultats d'il·luminació de la mina, com era d'esperar per la seva mestria, combinat les llums disponibles i evitant la caiguda del flash, i ressaltant els elements importants. Són molt poc freqüents les fotografies interiors de les explotacions mineres, i menys d'aquesta qualitat.

Xavier Pedrals

Combinació de quadres metàl·lics, fusta i volta de formigó del Pla Santa Isabel. (ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDA, FONTS JOSEP DESEURAS, 040130520004245, 0010)

La fotografia permet observar el detall de com descarrega la cinta al pou del nivell Consolació del "tot-u" (nom que es dona al carbó barrejat amb la pedra) i que posteriorment serà destriat al rentador de carbó situat a l'exterior de la mina. (ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDA, FONTS JOSEP DESEURAS, 04013050004245, 004)

Les tremuges del pou de Santa Isabel situades al nivell Consolació, omplien el vagons. D'una capacitat de 1.750 litres, anomenats "Pegasos", que transportaran el producte cap a les instal·lacions del rentador situades, tal com 'ha comentat, a l'exterior de la mina, mitjançant la tracció d'una locomotora elèctrica. (ARXIU COMARCAL DEL BERGUEDA, FONTS JOSEP DESEURAS, 04013050004245, 006)